Samarqand davlat universiteti Agrobiotexnologiyalar va o'ziq-ovqat xavfsizligi instituti Agrokimyo va o'simliklarni himoya qilish kafedrasining assistenti M.Axmedov tomonidan tayyorlangan 60810500 – O'simliklar himoyasi va karantini ta'lim yo'nalishi "O'simliklar karantinida fitosanitar nazorat va diagnostika" fan dasturiga

Taqriz.

O'simliklarni himoya qilish ta'lim mutaxassisligi "O'simliklar karantinida fitosanitar nazorat va diagnostika h" fani mutaxassislik fanlardan bo'lib, hozirgi vaqtda ishlab chiqarishda dolbzar yo'nalishlardan bo'lib, mutaxassislardan chuqur bilim va ko'nikma talab qiladi.

Fan dasturida zararkunandalardan (so'ruvchi va kemiruvchi) biologik va kimyoviy himoya qilish, fanining maqsadi diagnostika qilishda laboratoriyadagi uskunalardan foydalanish usullari bilan tanishish va fanining vazifasilari talabalarni issiqxona ekinlari zararkunandalardan kelib chiqish o'chog'lari, to'g'risida atroflicha bilibga ega bo'ladi.

Fan dasturi bo'yicha "O'simliklar karantinida fitosanitar nazorat va diagnostika" fani respublikamiz xududiga kirib kelishi xavfi bo'lgan zararli organizimlarga qarshi kurash va oldindan aniqlash to'g'risida masalalarni keng yoritilgan.

Xulosa qilganimizda, Samarqand davlat universiteti Agrobiotexnologiyalar va o'ziq-ovqat xavfsizligi instituti Agrokimyo va o'simliklarni himoya qilish kafedrasining katta o'qituvchisi M.Axmedov tomonidan tayyorlangan 60810500 – O'simliklar himoyasi va karantini ta'lim yo'nalishi "O'simliklar karantinida fitosanitar nazorat va diagnostika" fan dasturi zamonaviy mavzularni qamrab olgan va uni ta'lim jarayoniga joriy etish uchun tavsiya etiladi.

Samarqand davlat universiteti Agrobiotexnologiyalar va o'ziq-ovqat xavfsizligi instituti Agrokimyo va o'simliklarni himoya qilish kafedrasining dotsenti **S.I.Axmedov**

O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI OLIY TA'LIM, FAN VA INNOVATSIYALAR VAZIRLIGI SHAROF RASHIDOV NOMIDAGI SAMARQAND DAVLAT UNIVERSITETI AGROBIOTEXNOLOGIYALAR VA OZIQ-OVQAT XAVFSIZLIGI INSTITUTI

Ro'yxatga olindi:
№ BD-60810500
2024 yil "09 30"

"TASDIQLAYMAN"
SamDU rektori:
R.I.Xalmuradov
2024 yil "__"_____

O'SIMLIKLAR KARANTINIDA FITOSANITAR NAZORAT VA DIAGNOSTIKA
FAN DASTURI

Bilim sohasi:	800000 – Qishloq, o'rmon, baliq xo'jaligi va veterinariya
Ta'lim sohasi:	810000 – Qishloq xo'jaligi
Ta'lim yo'nalishi:	60810500 – O'simliklar himoyasi va karantini

Fan/modul kodi O'KFND 1506	O'quv yili 2026-2027	Semestr 5	ECTS – Kreditlar 6	
Fan/modul turi Majburiy	Ta'lim tili O'zbek		Haftadagi dars soatlari 6	
1.	Fan nomi	Auditoriya mashg'ulotlari (soat)	Mustaqil ta'lim (soat)	Umumiy (soat)
	O'simliklar karantinida fitosanitar nazorat va diagnostika	72	108	180

Fanning maqsadi (FM)	
FM1	**I. FANNING MAZMUNI** **Fanni o'qitishdan maqsad** – Talabalar bilimini reyting asosida baholashdan asosiy maqsad talabalarda fan bo'yicha chuqur bilimga ega bo'lish, laboratoriya va amaliy mashg'ulotlardagi topshiriqlarni o'z vaqtida bajarish, ma'ruza materiallarini mustaqil o'zlashtirib borish hamda o'z bilimlarini muntazam ravishda oshirib borishda adabiyotlardan keng foydalanish kabi xususiyatlarni rivojlantirish bilan fan bo'yicha umumiy ko'nikmalar hosil qilish va shu tariqa yetuk mutaxassislar tayyorlashga erishish **Fanning vazifasi** –talabalarga O'simliklar karantinida fitosanitar nazoratdan va diagnostikada fanidan Respublika hududida uchramaydigan tashqi karantin obyektlarining tuzilishi hamda qishloq xo'jaligi maxsulotlaridan namunalar olish va qarshi kurashdagi ahamiyati. Diagnostikada maxsulotlardan namuna olish va laboratoriyada tashxish qo'yish bo'yicha malumotlar tayorlash va qarshi kurash bo'yicha ko'nikmalarga ega bo'ladi

Fan mazmuni	
II. Asosiy nazariy qism (ma'ruza mashg'ulotlari) **II.I. Fan tarkibiga quyidagi mavzular kiradi:**	
Mashg'ulotlar shakli: ma'ruza (M)	
M1	Xorijiy davlatlar bilan iqtisodiy, savdo, sayoxlik munosabatlarining kengayishi bir davlat hududida uchraydigan o'simliklarda kasallik qo'zg'atuvchi mikroorganizmlarning boshqa hududlarga tarqalib, o'z arealini kengayishiga sabab bo'ladi. Bu jarayonlardagi tartibsizlikka barham berish uchun davlatlararo nazorat maskanlarini tashkil qilish, mamlakat ichkarisidagi ekinzorlarni muntazam nazorat qilish asosida ekinzorlardagi fitosanitar holatni baholab turishni taqozo qiladi. Bu fanning maqsadi mutaxassislarni respublika sharoitida etishtirilayotgan ekinlar hosildorligini oshirish va mahsulot sifatini yaxshilash maqsadida, ularda uchraydigan kasalliklarni fitosanitar nazoratdan o'tkazish bo'yicha bilimga ega bo'lishga hamda qishloq xo'jalik mahsulotlarini import va eksport qilishning qonuniy yo'llarini o'rgatadi
M2	**Import mahsulotlariga ruxsat berish tartib-taomillari** Import materiallariga karantin ruxsatnomasini olish uchun import qilayotgan tashkilotlar kontrakt tuzishga kamida 30 kun qolganida O'zbekiston Respublikasi O'simliklar karantini Bosh davlat inspeksiyasiga ariza berishlari lozim. Arizada quyidagi ma'lumotlar ko'rsatilishi kerak.
M3	**Eksport mahsulotlariga ruxsat berish tartib-taomillari** O'zbekistondan chet mamlakatlarga olib chiqiladigan karantin ostidagi yuklar va materiallar O'zbekiston boshqa davlatlar bilan o'simliklar karantini bo'yicha tuzgan konvensiyalar va xalqaro bitimlarda, shuningdek savdo shartnomalarida, kontraktlarda va import qilayotgan mamlakatning qo'shimcha talablarida nazarda tutilgan fitosanitar shartlarga javob beradigan bo'lishi lozim.
M4	**O'simliklar karantinidagi mahsulotlarni ichki sertifikatlash.** Sertifikatlashtirishning har bir turi, masalan: mahsulotni ixtiyoriy sertifikatlash va mahsulotni majburiy sertifikatlash muayyan sharoitlarda amalga oshiriladi. Bozor iqtisodiyoti sharoitida sertifikatlash, mahsulotning me'yoriy hujjatlar talablariga muvofiqligini, fuqarolarning salomatligi va xavfsizligini himoyalashni, atrof-muhitni himoya qilishni kafolatlaydigan asosiy vosita hisoblanadi.

M5	**O'simliklar karantinidagi fitosanitar** O'simliklarni fitosanitar nazorati mamlakatning o'simliklarini va o'simlik xom-ashyolarining chet mamlakatlardan turli yo'llar bilan kirib kelgan yoki olib kelinadigan kasallik, hasharot, begona o'tlar ta'siridan himoya qilishga, aniqlangan taqdirda ularni yo'q qilib tashlashga qaratilgan Davlat ahamiyatiga ega bo'lgan tadbirlar qatoriga kiradi. Bu tadbirlarni amalga oshirish tuman, shahar, viloyat, Respublika karantin inspeksiyalari tomonidan amalga oshiriladi.
M6	**Karantin tekshiruvi va ekspertizasida namunalarni tanlash usullari.** Respublikaga kirib kelayotgan karantin ostidagi materiallarni birlamchi va ikkilamchi nazorat qilinadi. Birlamchi tekshirishlar davlat chegara maskanlarida yoki chegaradagi omborxonalarga karantin ostidagi yuklar tushirish jarayonida karantin tekshiruvidan o'tkaziladi.
M7	**Fitosanitar sertifikatini berishga doir umumiy qoidalar, talablar va shartlar, fitosanitar sertifikatini qayta rasmiylashtirish va dublikatini berish va uni rad etish** O'zbekiston Respublikasidan olib chiqilayotgan o'simliklar karantini nazoratidagi mahsulotlar xalqaro fitosanitar talablarga, savdo shartnomalarida (bitimlarida) nazarda tutilgan fitosanitar shartlarga javob berishi va O'zbekiston Respublikasi hududidan olib chiqilishi mumkin bo'lmagan o'simliklar karantini nazoratidagi mahsulotlar ro'yxatiga kirmagan bo'lishi.
M8	**O'ZBEKISTON RESPUBLIKASI HUDUDINI O'SIMLIKLAR KARANTINIDA TRANSPORT BIRLIGINI OCHISH DALOLATNOMASI VA O'SIMLIKLAR KARANTINI KO'RIGI DALOLATNOMASI.** Fitosanitar sertifikati yuk olib chiqib ketayotgan har bir transport birligiga (vagon, avtomashina, kema, barja va boshqalar) yoki har bir partiyaga yukni jo'natishga kamida un besh kun qolganida beriladi va boshqa xujjatlar bilan birgalikda yukni qabul qilib oluvchi nomiga jo'natiladi. Fitosanitar sertifikati tasdiqlangan namunadagi muhr bilan guvohlantiriladi. Eksport yoki reeksport uchun fitosanitar sertifikati olish maqsadida yuk jo'natuvchi importerning talablariga muvofik, holda yuk partiyasini tayyorlab qo'yish va karantin ostidagi yukni jo'na-tishdan kamida 30 kun oldin respublika, viloyat, shahar o'simliklar karantini buyicha himoyasi agentligiyoki uning punktlariga fitosanitar sertifikati berilishi uchun ariza taqdim etishi lozim. Arizada quyidagi ma'lumotlar ko'rsatilishi kerak.
M9	**Qishloq xo'jalik mahsulotlari ekilgan maydonlarda dala nazoratini olib borish** O'simliklar karantinida foydalaniladigan fitopatologik tahlil usulining maqsadi faqat Respublika hududida tarqalish havfi bo'lgan karantin ob'ektlari qatoriga kiritilagan barcha kasalliklarni o'rganib qolmasdan, balki qishloq xo'jaligi ekinlariga havf tug'duruvchi yangidan paydo bo'ladigan barcha kasalliklarni o'rganishdir. Fitopatologik fitoekspertiza usullariga quyidagilar kiradi: mikroskopda ob'ektlarni tashqi tamondan kuzatish, sentrafuga qilish, biologik va lyuminessent usullar.
M10	**Arxeologiya yodgorliklari va ularni tasniflash** Arxeologik yodgorliklar turlari. Aholi manzilgohlari, qabr-qo'rg'onlar majmualari, diniy inshootlar majmualari, ishlab chiqarish bilan bog'lik inshootlar majmualari.
M11	**Omborxonalarda saqlanayotgan mahsulotlarni fitosanitar tekshiruv o'tkazish tartibi.** Omborxonani tozalash, Mahsulot sotilgandan keyin xonalar axlatlardan, eski kartoshka qoldiqlaridan tozalanadi. Bunda shamollatish kanallari, devor, eshik tirqishlariga alohida e'tibor berilishi kerak. Axlatlar yamalarga tashlanib, 4 % li CaCl2 eritmasi bilan ishlanadi va tuproq bilan ko'mib tashlanadi. Xonani shamollatish, Xonalar tabiiy yoki sun'iy shamollatish usuli bilan shamollatiladi Shamollatish moslamalarining ishga tayyorligini tekshirish, Shamollatish moslamalari nazoratdan o'tkaziladi. Kerak bo'lsa ta'mirlash ishlari o'tkaziladi.
M12	**Mevali va manzarali ko'chatlarni karantin va boshqa organizmlarga qarshi zararsizlantirish** Amerika oq kapalagi va sharq hamda shaftoli mevaxo'riningmazkur zararkunandalardan holi bo'lgan hududlarga tarqalibketishiga yo'l qo'ymaslik uchun o'simliklar karantini bo'yicha Himoyasi agentligikarantin tadbirlarni, shu jumladan yangi mevalar, idishlar va boshqa materiallarni metil bromid bilanzararsizlantirishni amalga oshiradi.
M13	**Urug'lik va oziq-ovqat uchun mo'ljallangan kartoshka karantin va boshqa organizmlarga qarshi zararsizlantirish** Mamlakat ichida kartoshka kuyasining o'choqlarini lokalizasiya va likvidatsiya qilish, shuningdek xorijdan import qilingano'simlik mahsulotlari va idishlar bilan uning olib kelinishiga yo'l qo'ymaslik maqsadida o'simliklar karantini va himoyasi agentligi karantin tadbirlarni, shu jumladan urug'likva oziq-ovqat uchun mo'ljallangan kartoshkani, shuningdek metilbromid bilan zararsizlantirishni amalga oshiradi.
M14	**Daladan olib kelingan maxsulotlardan namunalar olish .** Diagnostika qilish orqali olib kelingan maxsulotlardan kasallik va zrarkundalarga qarshi kurash. Kasalliklarga to'g'ri tashxis qo'yish olingan namunalarni yangi texnologiyalar orqari aniqlash
M15	**Mevali bog'lardan olib kelingan maxsulotlarni dignostikadan o'tkazish**

	Diagnostika qilish orqali olib kelingan maxsulotlardan kasallik va zrarkundalarga qarshi kurash. Kasalliklarga to'g'ri tashxis qo'yish olingan namunalarni yangi texnologiyalar orqari aniqlash
III. Amaliy mashg'ulotlar bo'yicha ko'rsatma va tavsiyalar: amaliy (A) Amaliy mashg'ulotlar uchun quyidagi mavzular tavsiya etiladi.	
A1	Fitosanitar nazorati bilan tanishish..
A2	O'simliklar karantini sohasidagi xalqaro bitimlar..
A3	Mamlakatimizdagi fitosanitar xolat nazorati.
A4	Import materiallariga karantin ruxsatnomasini olish tartibi.
A5	Karantin ostidagi import mollari uchun ruxsatnoma berish tartibi
A6	Eksport yoki reeksport uchun fitosanitar sertifikati olish
A7	O´zbekistonda o´simliklar karantini va fitosanitar tadbirlar.
A8	O'simliklarni fitosanitar nazorati.
A9	Xorijiy davlatlardan kelgan transport vositalarini fitosanitar nazorat qilish
A10	Xorijiy karantin ruxsatnomasi bilan tanishish va uni rasmiylashtirish
A11	Fitosanitar sertifikat bilan tanishish va uni rasmiylashtirish
A12	Urug'lik materiallardan nuqtali namunalarni olish
A13	Ekspertiza bayonnomasi bilan tanishish va uni rasmiylashtirish
A14	Qishloq xo'jalik o'simliklarini fitosanitar nazoratini o'tkazishda kuzatish usullari
A15	O'zbekiston respublikasi xududini mahalliy va karantindagi zararkunandalar, o'simlik kasalliklari va begona o'tlardan muxofaza kilish qoidalari
A16	O'simliklar zararkunanlari tufayli xosildorlikning nobud bo'lishi
A17	O'simliklar kasalliklari tufayli xosildorlikning nobud bo'lishi.
A18	O'simliklarning begona o´tlar tufayli xosildorlikning nobud bo'lishi.
A19	Karantin begona o'tlarning tarqalishini oldini olish tadbirlari
A20	Kartoshka ekinida uchraydigan Kolorado qo'ng'izi va unga qarshi kurash usullari
A21	Nok zararkunandalariga qarshi biologik va kimyoviy kurash usullari.

IV. **Mustaqil ta'lim va mustaqil ishlar**

Mustaqil ta'lim uchun tavsiya etiladigan mavzular

"O'simliklar karantinida fitosanitar nazorat va diagnostika" fani bo'yicha mustaqil ta'lim va ishlarning kalendar tematik rejasi

№	Mustaqil ta'lim mavzulari
1	O'zbekistonda tarqalgan mevali daraxtlarda uchrovchi o'simliklar karantinidagi hasharotlar va ularga qarshi kurash usullari.
2	O'zbekistonda tarqalgan sabzavot o'simliklarida uchrovchi o'simliklar karantinidagi hasharotlar va ularga qarshi kurash usullari.
3	O'simliklar karantinidagi kasallik qo'zg'atuvchilari va ularga qarshi kurash usullari.
4	O'zbekistonda tarqalgan o'simliklar karantinidagi begona o'tlar va ularga qarshi kurash usullari.
5	Tokning ashaddiy karantin zararkunandasi, kasalliklari va ularga qarshi kurash usullari.
6	Qishloq xo'jalik ekinlaridagi oqqanotlarini hisoblash va qarshi kurash usullari.
7	G'o'zada o'rgimchakkanani hisoblash va qarshi kurash usullari.
8	Kartoshkadagi zang kanani hisoblash va qarshi kurash usullari.
9	Qovun pashshasi va unga qarshi kurash usullari.
10	Issiqxonalardagi bodringni zararli organizmlarni hisoblash va qarshi kurash usullari.
11	Dukkakli ekinlar karantin zararli organizmlarini hisoblash va qarshi kurash usullari.
12	Makkajo'xori karantin zararkunandalarini hisoblash va qarshi kurash usullari.
13	Dala tajribalariga qo'yiladigan talablar.
14	Laboratoriya tajribalariga qo'yiladigan talablar.
15	Rezavor mevalarga, butalarga va manzarali o'simliklarida uchraydigan kaliforniya qalqondori va unga qarshi kurash usullari.
16	Anor va daraxtlarda uchraydigan komstok qurti (*Pseudococcus comstoki kuwana)* va unga qarshi kurash usullari.
17	Kartoshka ekinida uchraydigan Kolorado qo'ng'izi va unga qarshi kurash usullari.
18	Nok zararkunandalariga qarshi biologik va kimyoviy kurash usullari.
19	Boshoqli don ekinlari zararkunanda va kasalliklari hamda ularga qarshi kurash usullari.
20	Sitrus ekinlari zararkunanda va kasalliklari hamda ularga qarshi kurash usullari.
21	Bog' va tokzorlarni himoya qilish vositalari va usullari.
22	Dala sharoitida zooarxeologik topilmalar ustida ishlash.

"O'simliklar karantinida fitosanitar nazorat va diagnostika" fani bo'yicha mustaqil ta'lim mavzulari uning mazmunini yoritish maqsadida tanlangan va talabada shu haqida bilim ko'nikmasini shakllantirish nazarda tutilgan. Jumladan, Qishloq xo'jalik ekinlari etishtiriladigan dalalarni (omborxonalar, urug' tayyorlash punktlari, qishloq xo'jalik maxsulotlarini qayta ishlash korxonalari, aeroport maydonlari, transport vositalarini) karantin begona o'tlar bilan zararlanganligini tekshirish ularning tarqalish xavfini oldini oladigan, ularning paydo bo'lgan maydonlarini o'z vaqtida aniqlab bartaraf qilish imkonini beradigan asosiy tadbirlar. Barcha keltirilgan mavzularni har biri to'g'risida talabalar qay tarzda o'zlashtirish, bilim ko'nikmasiga ega bo'lish mexanizmi fanning sillabusida ochib beriladi.

3.	**V. Fan o'qitilishining natijalari (shakllanadigan kompetensiyalar)** Fanni o'zlashtirish natijasida talaba: • **"O'simliklar karantinida fitosanitar nazorat va diagnostika"** fanidan talabalar, diagnostika, o'simliklarni himoya qilishda fitosanitar muammosini tadqiqotlarning metodologik asoslari haqida ***tasavvur va bilimga ega bo'lishi;*** • Talaba **"O'simliklar karantinida fitosanitar nazorat va diagnostika"** fanining alohida fan sifatida mavqyeiga ega bo'lishi, fitosanitar nazorat va diagnostika dolzarb muammolarini to'g'ri talqin qilish ***ko'nikmalariga ega bo'lishi kerak.*** • Talaba o'zlashtirayotgan fan bo'yicha egallagan bilimlarini tahlil qilish to'plangan tarixiy tajribani ilmiy va pedagogik amaliyotda samarali qo'llash ***malakalariga ega bo'lishi kerak.***
4.	**VI. Ta'lim texnologiyalari va metodlari:** • ma'ruzalar; • interfaol keys-stadilar; • *munozara,* • *o'z-o'zini nazorat.* • "Aqliy hujum", • "Muammo"; • Krossvord • Annogrammalar • Ko'chma dars mashg'ulotlari
5.	**VII. Kreditni olish uchun talablar:** Fanga oid nazariy va uslubiy tushunchalarni to'liq o'zlashtirish, tahlil natijalarini to'g'ri aks ettira olish, o'rganilayotgan jarayonlar haqida mustaqil mushohada yuritish va joriy nazorat shakllari, hamda mustaqil ta'limda berilgan vazifa topshiriqlarni bajarish, yakuniy nazorat ishini topshirish

6. ASOSIY ADABIYOTLAR:

1. Raximov U.X., SHeraliev A., Jumaev R.A., Xaytbaeva N.S. O'simliklar karantinida fitoekspertiza. –Toshkent: "Navro'z", 2020. –248 b. (o'quv qo'llanma).
2. Raximov U., Xasanov B.A. O'simliklarning karantin kasalliklari (darslik). – Toshkent: "Navro'z", 2019. –260 b. (darslik).
3. Snedegor D.U. Statisticheskie metodы v primenenii k issledovaniyam v selskom xozyastve i biologii. M., Kolos, 1992. (o'quv qo'llanma).
4. O'simliklarni himoya qilishda ilmiy-tadqiqot usulubi va tadqiqot natijalarining statistik tahlili. Magistratura (5A410301-O'simliklar himoyasi, 5A410302-Entomologiya mutaxassisliklari talabalari uchun o'quv qo'llanma. –Toshkent, 2012.
5. Xo'jaev SH.T. "Entomologiya, qishloq xo'jalik ekinlarini himoya qilish va agrotoksikologiya asoslari. Toshkent, "Fan" nashriyoti. (darslik) 2010 y. - 352 b.
6. SHeraliev A. va boshkalar. Qishloq xo'jalik fitopatologiyasi. Toshkent. 2008.
7. SHeraliev A.SH., O'lmasbaeva R.SH. Qishloq xo'jalik ekinlari karantini, Talqin, Toshkent, 2007.
8. O'zbekiston Respublikasi hududini "O'simliklar karantinidagi zararli organizmlardan himoya qilish va o'simliklar karantini sohasida ruxsat berish tartib-taomillaridan o'tish tartibi to'g'risidagi" NIZOM. Toshkent. 2018.
9. O'simliklar karantini nazoratidagi mahsulotlar uchun karantin ruxsatnomasini berish tartibi to'g'risida NIZOM. Toshkent. 2018.
10. O'simliklar karantini nazoratidagi mahsulotlar uchun fitosanitar sertifikatini berish tartibi to'g'risida NIZOM. Toshkent. 2018.
11. O'simliklar karantini to'g'risidagi qonun va qoidalar (yangi tahriri) Toshkent. 2018.
12. O'zbekiston Respublikasi davlat standarti. "Qishloq xo'jalik maxsulotlari Karantin tekshiruvi va ekspertizasida namunalarni tanlash usullari". Toshkent. 2018.
13. Qo'shimcha adabiyotlar
14. Mirziyoev SH.M. Erkin va farovon demokratik O'zbekiston davlatini birgalikda barpo etamiz. Toshkent, "O'zbekiston" NMIU, 2017. –56 b.
15. Mirziyoev SH.M. Qonun ustuvorligi va inson manfaatlarini ta'minlash yurt taraqqiyoti va xalq farovonligining garovi. "O'zbekiston" NMIU, 2017. –47
16. Internet saytlari
17. www.gov.uz-O'zbekiston Respublikasi xukumat portali.
18. www.lex.uz- O'zbekiston Respublikasi Qonun xujjatlari ma'lumotlari milliy bazasi.
19. www.toucansolutions. com/pat/insects.html.
20. www.toucansolutions. com/pat/insects.html.

	21.www.uky.edu/Ag/Entomology/ythfacts/entyouth.htm.
7.	Fan dasturi Sh.Rashidov nomidagi Samarqand davlat universiteti Kengashining 2024 yil "24" avgustdagi 1 -son bayonnomasi bilan ma'qullangan. Fan dasturi Agrokimyo va o'simliklarni himoya qilish kafedrasining 2024 yil 26 August 1 - sonli bayonnomasi bilan ma'qullangan.
8.	**Fan/modul uchun mas'ullar:** **Axmedov M.S** – Sharof Rashidov nomidagi SamDU, "Agrokimyo va o'simliklarni himoya qilish" kafedrasi o'qituvchisi.
9.	**Taqrizchilar:** **Umirzoqov E.** – Samarqand davlat veternariya va meditsinasi chorvachilik va bitexnologiyalar universiteti professor. **Axmedov S.** – Agrobiotexnologiyalar va oziq-ovqat xavfsizligi instituti. dotsent.

Universitetning 2024-yil 16- avgustdagi 301-ij buyrug'i asosida
Fan dasturlari va mustaqil ta'lim topshiriqlarini ishlab chiqishga ma'sul ishchi guruhi:

Rais – Xoliqulov SH.T

Kafedra mudiri: **F.Xoshimov**

Institut uslubiy kengash raisi **SH.A. Mamasov**

Insitut derektori: **T.F. Rajabov**

Sh. Rashidov nomidagi
SamDU O'quv ishlari bo'yicha
1-prorektor: **A. S. Soleyev**

1-O'QUV USLUBIY BOSHQARMA

Samarqand davlat universiteti Agrobiotexnologiyalar va o'ziq-ovqat xavfsizligi instituti Agrokimyo va o'simliklarni himoya qilish kafedrasining assistenti M.Axmedov tomonidan tayyorlangan 60810500 – O'simliklar himoyasi va karantini ta'lim yo'nalishi "O'simliklar karantinida fitosanitar nazorat va diagnostika" fan dasturiga

Taqriz.

O'simliklarni himoya qilish ta'lim mutaxassisligi "O'simliklar karantinida fitosanitar nazorat va diagnostika h" fani mutaxassislik fanlardan bo'lib, hozirgi vaqtda ishlab chiqarishda dolbzar yo'nalishlardan bo'lib, mutaxassislardan chuqur bilim va ko'nikma talab qiladi.

Fan dasturida zararkunandalardan (so'ruvchi va kemiruvchi) biologik va kimyoviy himoya qilish, fanining maqsadi diagnostika qilishda laboratoriyadagi uskunalardan foydalanish usullari bilan tanishish va fanining vazifasilari talabalarni issiqxona ekinlari zararkunandalardan kelib chiqish o'chog'lari, to'g'risida atroflicha bilibga ega bo'ladi.

Fan dasturi bo'yicha "O'simliklar karantinida fitosanitar nazorat va diagnostika" fani respublikamiz xududiga kirib kelishi xavfi bo'lgan zararli organizimlarga qarshi kurash va oldindan aniqlash to'g'risida masalalarni keng yoritilgan.

Xulosa qilganimizda, Samarqand davlat universiteti Agrobiotexnologiyalar va o'ziq-ovqat xavfsizligi instituti Agrokimyo va o'simliklarni himoya qilish kafedrasining katta o'qituvchisi M.Axmedov tomonidan tayyorlangan 60810500 – O'simliklar himoyasi va karantini ta'lim yo'nalishi "O'simliklar karantinida fitosanitar nazorat va diagnostika" fan dasturi zamonaviy mavzularni qamrab olgan va uni ta'lim jarayoniga joriy etish uchun tavsiya etiladi.

Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Agrotexnologiya kafedrasi professori **E.Umurzoqov**ning imzosini

TASDIQLAYMAN
Samarqand davlat veterinariya meditsinasi, chorvachilik va biotexnologiyalar universiteti Xodimlar bo'limi boshlig'i

XODIMLAR BO'LIMI